

**WNIOSEK DOTYCZĄCY
ORDYNACJI KOBIET NA PREZBITERA (KSIĘDZA)
ZŁOŻONY NA 8. SESJĘ XIII SYNODU KOŚCIOŁA – WROCŁAW 2015**

Zgłaszający wniosek: **Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP**

Treść wniosku:

Na podstawie § 64 pkt. 4 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego Synod Kościoła uchwała, co następuje:

§ 1

Zmienia się Zasadnicze Prawo Wewnętrzne w ten sposób, że § 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Do posługi Prezbitera (Księdza) w Kościele mogą być powołane przez wyświęcenie (ordynację) osoby (mężczyźni lub kobiety), które:

- 1) należą do Kościoła i wyznają jego zasady,
- 2) posiadają obywatelstwo polskie,
- 3) cieszą się nieposzlakowaną opinią,
- 4) wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego,
- 5) ukończyły akademickie studia teologiczne przepisane Pragmatyką Służbową Kościoła,
- 6) zdały egzamin kościelny „pro venia concionandi” przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną.”

§ 2

Złożenie egzaminu diakonackiego przez osobę legitymującą się tytułem magistra teologii ewangelickiej traktuje się jak złożenie pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi.”

§ 3

1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały pełnią posługę diakona mogą złożyć do Konsystorza podanie o dopuszczenie do ordynacji na urząd duchownego w posłudze prezbitera (księdza). Po ordynacji prezbiterskiej takiej osoby rozpoczyna się okres wikariatu na zasadach ogólnych.
2. Do podania, o którym mowa w § 3 ust. 1 należy dołączyć następujące dokumenty:
 - 1) życiorys z podaniem powodów złożenia wniosku o ordynację na prezbitera (księdza),
 - 2) świadectwo zdrowia,
 - 3) opinię Proboszcza miejscowo właściwej Parafii,
 - 4) opinię właściwego miejscowo Biskupa Diecezjalnego.
3. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miały zdany pierwszy egzamin kościelny „pro venia concionandi” lub miały zdany egzamin diakonacki przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną oraz spełniają wymogi określone w §18 ust. 2 pkt. 1-5 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego mogą złożyć do Konsystorza wniosek o dopuszczenie do ordynacji na urząd duchownego w posłudze prezbitera (księdza) w ciągu jednego roku od wejścia w życie niniejszej uchwały na zasadach określonych w Pragmatyce Służbowej.

4. Kobiety, które przed wejściem w życie niniejszej uchwały zostały skierowane na praktyki kościelne przez Biskupa Kościoła, odbyły praktyki w parafiach przez co najmniej 12 miesięcy oraz spełniają wymogi określone w § 18 ust. 2 pkt. 1-5 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego, mogą złożyć do Konsystorza podanie o dopuszczenie do pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi” w ciągu jednego roku od wejścia w życie niniejszej uchwały, na zasadach określonych w Pragmatyce Służbowej.
5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Konsystorz może dopuścić kandydatkę, o której mowa w ust. 4 powyżej, do pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi” , mimo, że nie przedłożyła ona kompletu dokumentów wymaganych przez przepisy Pragmatyki Służbowej.
6. Konsystorz rozpatruje wnioski, o których mowa w § 3 ust. 1, 3 i 4 bez zbędnej zwłoki. Uchwały Konsystorza są ostateczne.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. z tym zastrzeżeniem, że § 2 wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2016 r.

Uzasadnienie:

Wniosek o zmianę Prawa kościelnego, umożliwiający kobietom ordynację na prezbitera (księdza), jest wynikiem dyskusji, jaką prowadzimy w Kościele w ramach przedstawionej przeze mnie wizji na lata 2014-2020. Zagadnienie dotyczące ordynacji kobiet znalazło się w niej pod wpływem dysputy, jaka jest prowadzona w Kościele Ewangelicko-Augsburskim od prawie 70 lat. Synod wielokrotnie zajmował się tym tematem. Przyjęto rozwiązania pośrednie, jakim było najpierw "wprowadzenie w urząd nauczania kościelnego" w roku 1963.

Kolejnym krokiem było przyjęcie nowej Pragmatyki Służbowej w 1999 roku oraz zmian w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym, wg których Kościół uznał jeden urząd duchownego w trzech posługach: diakona, prezbitera (księdza) i biskupa. Kobietom umożliwiono ordynację na urząd diakona. Wszystkie katechetki wprowadzone w urząd uznano za ordynowane duchowne w posłudze diakona.

Wiele polskich środowisk ewangelickich, przy różnych okazjach, zwracało się do Synodu Kościoła z apelami i postulatami, aby umożliwić kobietom ordynację także na pozostałe posługi. Przykładowo można wymienić: uchwałę Synodu Diecezji Warszawskiej, dokumenty końcowe Ogólnopolskiego Forum Kobiet Luterańskich, apele Forum Ewangelickiego, list otwarty uczestników Tygodnia Ewangelizacyjnego dla rodzin Diecezji Wrocławskiej i inne.

Komisja Teologii i Konfesji XII Synodu Kościoła podjęła uchwałę stwierdzającą, że nie istnieją przeszkody natury teologicznej w ordynowaniu kobiet na posługę prezbitera (księdza) i z perspektywy teologii ewangelickiej „należy dopuścić możliwość ordynacji kobiet na urząd duchowny służby prezbitериату”. Wskazała, że istniejące ograniczenia mają charakter innej natury.

W podjęciu uchwały o ordynacji decydujące znaczenie mają zagadnienia teologiczne. Wszystkie inne, choć wielkiej wagi, mają charakter wtórny, możliwy do rozwiązania.

Mając na uwadze powyższe składam wniosek o zmianę Zasadniczego Prawa Wewnętrznego w celu umożliwienia ordynacji kobiet na prezbitera (księdza). Proponuję też następujący kalendarz postępowania:

1. 17 października 2015 r. - 8. sesja XIII Synodu – rozpoczęcie dyskusji nad wnioskiem wraz z przedstawieniem możliwych praktycznych rozwiązań związanych z wprowadzeniem ordynacji kobiet na prezbiterów (księży).
2. 2 kwietnia 2016 r. - 9. sesja XIII Synodu - dyskusja nad zgłoszonym wnioskiem oraz głosowanie.
3. W razie uchwalenia zmian w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym umożliwiających kobietom ordynację na duchownego w posłudze prezbitera (księdza):
 - a. do 31 grudnia 2017 r. – uchwalenie koniecznych zmian Pragmatyki Służbowej oraz innych przepisów kościelnych
 - b. 1 stycznia 2018 r. – wejście w życie zmiany Zasadniczego Prawa Wewnętrznego.

Uzasadnienie prawne:

Wprowadzenie od dnia 1 stycznia 2018 r. możliwości ordynowania, obok mężczyzn, również kobiet na prezbiterów (księży) w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP wymaga zmiany § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego. Konieczne jest też uchwalenie zasad dopuszczania do ordynacji na prezbitera (księdza) w okresie przejściowym w stosunku do absolwentów Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej z tytułem magistra teologii ewangelickiej.

Projektowana zamiana Zasadniczego Prawa Wewnętrznego znajduje się w § 1 wniosku.

W § 2 oraz w § 3 wniosku znajdują się projektowane przepisy przejściowe. Z kolei w § 4 wniosku zawarte zostały postanowienia dotyczące terminu wejścia w życie wnioskowanych uregulowań.

Ad § 1

Zmiana Zasadniczego Prawa Wewnętrznego

Wprowadzenie możliwości ordynowania kobiet na prezbiterów (księży) wymaga zmiany przepisu § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego. Określa on, kto może zostać powołany do posługi prezbitera (księdza). Obecnie przepis stanowi, że do posługi prezbitera (księdza) mogą być powołani mężczyźni, którzy spełniają wszystkie określone w tym przepisie warunki. Postuluje się, aby w przedmiotowym przepisie zwrot „mężczyźni, którzy” zastąpiony został zwrotem „osoby (mężczyźni lub kobiety), którzy”, analogicznie do zapisu znajdującego się w § 18 ust. 3 dotyczącego powołania do posługi diakona. Nie ulega przy tym zmianie katalog warunków, które kandydat do posługi księdza (prezbitra) musi spełnić.

Zakres postulowanych zmian § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego wykazano poniżej w trybie śledzenia zmian:

„Do posługi Prezbitera (Księdza) w Kościele mogą być powołani przez wyświęcenie (ordynację) **mężczyźni osoby (mężczyźni lub kobiety), które:**

- 1) należą do Kościoła i wyznają jego zasady,**
- 2) posiadają obywatelstwo polskie,**
- 3) cieszą się nieposzlakowaną opinią,**
- 4) wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego,**
- 5) ukończyły akademickie studia teologiczne przepisane Pragmatyką Służbową Kościoła,**
- 6) zdały egzamin kościelny „pro venia concionandi” przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną.”**

Ad § 2

Uregulowanie statusu egzaminu diakonackiego składanego przez magistra teologii ewangelickiej

W celu rozstrzygnięcia wątpliwości dotyczących rangi oraz zakresu tematycznego egzaminu diakonackiego uregulowanego w § 36 ust. 2 Pragmatyki Służbowej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP oraz odwołując się do przyjętej praktyki proponuje się przyjąć zasadę, że egzamin ten, o ile zdawany jest przez osobę legitymującą się tytułem magistra teologii ewangelickiej, traktowany jest na równi z pierwszym egzaminem kościelnym „pro venia concionandi”.

Powyższa zasada stosowana jest już w praktyce w stosunku do magistrów teologii ewangelickiej przygotowujących się do ordynacji diakonackiej. Dlatego też w § 3 wniosku postuluje się, aby weszła ona w życie już w 2016 r.

Ad § 3

Przepisy przejściowe

W tej części wniosku znajdują się szczegółowe uregulowania dotyczące okresu przejściowego. Dają one możliwość wystąpienia o ordynację na księdza (prezbitera) osobom, które w dniu wejścia w życie uchwały Synodu Kościoła, tj. w dniu 1 stycznia 2018 r.:

- a) pełnią posługę diakona (§ 3 ust. 1 i ust. 2 wniosku) albo
- b) miały zdany pierwszy egzamin kościelny „pro venia concionandi” lub egzamin diakonacki (§ 3 ust. 3 wniosku).

Z kolei w § 3 ust. 4 i ust. 5 wniosku zawarte zostały uregulowania adresowane wyłącznie do kobiet, które przygotowywały się do służby ordynowanego duchownego w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP i w tym celu skierowane zostały przez Biskupa Kościoła na praktyki kościelne w parafiach, ale które z różnych powodów nie przystąpiły do egzaminu kościelnego. Postanowienia zawarte w tej części wniosku mają charakter wyrównawczy.

Wreszcie w § 3 ust. 6 postuluje się, aby wnioski o ordynację na prezbitera (księdza) oraz o dopuszczenie do pierwszego egzaminu kościelnego Konsystorz rozpatrywał bez zbędnej zwłoki, a jego uchwały były ostateczne, tzn. żeby złożone wnioski rozpatrzone zostały szybko oraz żeby nie przysługiwały od uchwał Konsystorza środki odwoławcze. Chodzi bowiem o to, aby nie przedłużać ponad potrzebę stanu niepewności w odniesieniu do osób, które zdecydowały się na służbę duchownego w posłudze prezbitera (księdza), oraz aby zachować autonomię Konsystorza przy podejmowaniu decyzji, czy dana osoba, nawet jeśli spełnia wszystkie wymogi formalne, jest powołana do służby.

W dalszej części znajduje się szczegółowe uzasadnienie postulowanych przepisów przejściowych.

(a) ordynowani diakonii (§ 3 ust. 1 i ust. 2 wniosku)

Już na gruncie obecnie obowiązującego prawa kościelnego istnieje praktyka umożliwiająca mężczyznom diakonom wystąpienie o ordynację na prezbitera (księdza). Po wnioskowanej zmianie przepisu § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego, stosowne wnioski składać będą mogły również kobiety diakon.

Wniosek o ordynację na prezbitera (księdza) mężczyźni diakoni mogą obecnie złożyć w każdym czasie. W związku z tym w tej części przepisów przejściowych nie przewiduje się żadnego terminu na złożenie przez diakona (mężczyznę lub kobietę) wniosku o ordynację na prezbitera (księdza).

W § 3 ust. 2 zamieszczono katalog dokumentów, jaki diakoni (mężczyźni i kobiety) zobowiązani będą złożyć, gdy zdecydują się na ordynację na prezbitera (księdza). Są to:

- 1) życiorys (z wyszczególnieniem zdobytego wykształcenia i doświadczenia),
- 2) aktualne świadectwo zdrowia,
- 3) opinię proboszcza parafii, w której służą w momencie składania wniosku,
- 4) opinię biskupa miejscowo właściwej diecezji.

W przypadku kobiet przedmiotowe podania będzie można składać dopiero od dnia 1 stycznia 2018 r., tj. po wejściu w życie zmiany § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego. Zgodnie z § 3 ust. 5 wniosku Konsystorz rozpatrywał będzie je bez zbędnej zwłoki, a jego uchwały będą ostateczne.

Po ordynacji prezbiterkiej, duchowny rozpoczyna wikariat na zasadach ogólnych. Będą miały zatem do niego zastosowanie przepisy § 29 – 35 oraz § 238 Pragmatyki Służbowej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, a także odpowiednie przepisy Zasadniczego Prawa Wewnętrznego. Oznacza to, że diakon ordynowany na księdza będzie musiał uczestniczyć w zajęciach Instytutu Pastoralnego przygotowującego do drugiego egzaminu kościelnego, odbyć wikariat, po trzecim roku od ordynacji na prezbitra (księdza) złożyć wniosek o dopuszczenie do drugiego egzaminu kościelnego i dołączyć dokumenty określone w § 238 ust. 2 Pragmatyki Służbowej Kościoła, a następnie zdać drugi egzamin kościelny.

Dopiero po odbyciu 5 lat służby od momentu ordynacji na prezbitera (księdza), duchowny będzie mógł zgłosić się na wakans na stanowisko proboszcza.

Wnioskodawca nie widzi przy tym przeszkód w tym, aby osoby ordynowane na prezbitarów (księży), mogły odbywać wikariat w parafii, której proboszczem albo proboszczem-administratorem jest współmałżonek.

(b) magiŝtry teologii ChAT, którzy mają zdany pierwszy egzamin kościelny lub egzamin diakonacki (par. 3 ust. 3 wniosku)

Osoby, które w dniu 1 stycznia 2018 r. mają zdany pierwszy egzamin kościelny „pro venia concionandi” lub egzamin diakonacki oraz spełniają wszystkie wymogi określone w § 18 ust. 2 pkt. 1-5 Zasadniczego Prawa Wewnętrzznego, tj.:

- należą do Kościoła i wyznają jego zasady,
- posiadają obywatelstwo polskie,
- cieszą się nieposzlakowaną opinią,
- wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego,
- są magistrami teologii ewangelickiej,

mogą w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. złożyć wniosek o dopuszczenie do ordynacji na prezbitera (księdza).

Wprowadzenie ograniczenia czasowego na złożenie przedmiotowego wniosku służy zapewnieniu szybkiego rozstrzygnięcia przypadków osób, które są lub były w procesie przygotowania do służby duchownego w Kościele i w związku ze zmianą § 18 ust. 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrzznego zdecydowały się na złożenie wniosku o dopuszczenie do ordynacji na prezbitra (księdza).

W tym miejscu wyjaśnienia wymaga, że w przygotowywaniu jest wniosek o zmianę Pragmatyki Służbowej Kościoła w kierunku zobowiązania osób, które zdały egzamin kościelny, do niezwłocznego złożenia wniosku o dopuszczenie do ordynacji pod rygorem konieczności powtórzenia egzaminu w przypadku uchybienia temu obowiązkowi.

Wniosek o dopuszczenie do ordynacji na prezbitra (księdza) w tym trybie wymagał będzie zachowania wszystkich przepisów Pragmatyki Służbowej dotyczących przygotowania do służby duchownego. Dotyczy to również obowiązku skompletowania dokumentów, o których mowa w § 237 ust. 2 Pragmatyki Służbowej Kościoła, chyba że zostały one dostarczone już w momencie składania wniosku o dopuszczenie do pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi”, względnie egzaminu diakonackiego.

Po ordynacji prezbiterskiej (na księdza), duchowny rozpoczyna wikariat na zasadach ogólnych, czyli takich jak opisano powyższej, w przypadku ordynacji diakonów na prezbitarów (księży).

Również tutaj wnioskodawca nie widzi przeszkód w tym, aby osoby ordynowane na prezbitarów (księży), mogły odbywać wikariat w parafii, której proboszczem albo proboszczem-administratorem jest współmałżonek.

(c) kobiety, które po uzyskaniu tytułu magistra teologii ewangelickiej, skierowane zostały na praktyki kościelnej w celu przygotowania do służby duchownego (§ 3 ust. 4-5 wniosku)

Przepis ten ma charakter wyrównawczy i adresowany jest do absolwentek Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, które uzyskały tytułu magistra teologii ewangelickiej, zostały skierowane do odbycia praktyki kościelnej, ale z różnych powodów nie przystąpiły do pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi” albo egzaminu diakonackiego.

Będą one mogły w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. złożyć wniosek o dopuszczenie do pierwszego egzaminu kościelnego „pro venia concionandi”, jeżeli spełniać będą następujące warunki:

- przed dniem 1 stycznia 2018 r. skierowane zostały na praktyki kościelne przez Biskupa Kościoła w celu przygotowania do służby duchownego w Kościele,
- do dnia 1 stycznia 2018 r. odbyły praktyki w parafiach przez co najmniej 12 miesięcy,
- należą do Kościoła i wyznają jego zasady,
- posiadają obywatelstwo polskie,
- cieszą się nieposzlakowaną opinią,
- wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego

Wyżej wymienione kobiety do wniosku o dopuszczenie do pierwszego egzaminu kościelnego będą musiały dołączyć dokumenty, o których mowa w § 237 ust. 2 Pragmatyki Służbowej, względnie odpowiednio uzupełnić brakującą dokumentację. Są to:

- odpis aktu urodzenia,
- odpis aktu chrztu
- świadectwo confirmacji
- życiorys z podaniem pobudek, które skłoniły kandydata do poświęcenia się stanowi duchownemu,
- świadectwo zdrowia,
- opinia Proboszcza Parafii, z której kandydat pochodzi,
- opinia duszpasterza akademickiego,
- opinia dyrektora kościelnej jednostki kształcenia ustawicznego,
- zaświadczenie o odbyciu seminarium organizowanego przez kościelną jednostkę kształcenia ustawicznego,
- zaświadczenie o odbytych praktykach kościelnych,
- odpis dyplomu,
- praca magisterska.

Wnioskodawczynie będą musiały zatem również wykazać, że zaliczyły wszystkie kursy w Instytucie Pastoralnym lub we wcześniej istniejącej kościelnej jednostce kształcenia ustawicznego, przewidziane dla kandydatów na duchownych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach Konsystorz może jednak odstąpić od wymogu złożenia przez kandydatkę wszystkich przewidzianych prawem dokumentów. Każdy taki przypadek badany będzie indywidualnie przez Konsystorz, który podejmował będzie stosowną uchwałę po dokonaniu oceny złożonych przez kandydatkę dokumentów.

Po dopuszczeniu do pierwszego egzaminu kościelnego, jego zdaniu, a następnie ordynacji na prezbitra (księdza), duchowne rozpoczynają wikariat na zasadach ogólnych.

W przepisach przejściowych nie przewidziano żadnych szczególnych uregulowań dla absolwentów Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej z tytułem magistra teologii ewangelickiej, którzy po zakończeniu studiów nie zostali skierowani na żadne praktyki kościelne. Osoby takie mogą na zasadach ogólnych wystąpić do Biskupa Kościoła o skierowanie na praktykę kandydacką na podstawie § 225 Pragmatyki Służbowej Kościoła. Wnioskodawca nie widzi przy tym możliwości odbywania praktyki w okresie kandydackim na parafii, której proboszczem albo proboszczem-administratorem jest współmałżonek.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę o uchwalenie zgłoszonego przeze mnie wniosku na 9. sesji XIII Synodu Kościoła. Proszę Wysoki Synod o podjęcie uchwały umożliwiającej ordynację kobiet na prezbitera (księdza).

Bp Jerzy Samiec